

ZDROJE FINANCOVÁNÍ ENERGETICKY ÚČINNÉHO OSVĚTLENÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Zpráva

10 2017

(shrnutí)

Investice do modernizace infrastruktury veřejného osvětlení často vedou k zvýšení energetické účinnosti, znamenají úspory energie a snížení emisí oxidu uhličitého. Při správném navržení mohou být také nákladově efektivní a mít krátkou dobu návratnosti. Navzdory těmto argumentům je velká část infrastruktury veřejného osvětlení v mnoha zemích střední Evropy v neadekvátní stavu a vyžaduje rekonstrukci. Rozpočtové omezení vlastníků (města a obce) je nejčastějším důvodem, proč tomu již tak není. K překonání tohoto stavu je proto nutné vytvořit kreativní finanční modely, které by přilákaly další investory a překonaly překážku vysokých investičních nákladů.

Zpráva shrnuje výsledky výzkumu zdrojů financování energeticky efektivních projektů veřejného osvětlení. Analýza se zaměřuje především na země střední Evropy, konkrétně Rakousko, Chorvatsko, Českou republiku, Německo, Maďarsko, Itálii, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Přezkoumává dostupné programy financování a pomoci EU, vnitrostátní veřejné zdroje financování, multi a dvoustranné finanční zprostředkovatele a soukromé zdroje. Všechna tyto zdroje a jejich vhodnost pro financování veřejného osvětlení jsou posuzovány pomocí společného rámce. Dokument zkoumá cíle, finanční nástroje, aktivity, příjemce a proces podání žádostí o veřejné zdroje.

Citace

Novikova, A., Stamo, I., Stelmakh, K., and Hessling, M. 2017. *Guideline on finding a suitable financing model for public lighting investment: Deliverable D.T2.3.2 Funding sources for energy-efficient street lighting in Central Europe*. Report of the EU funded project “INTERREG Central Europe CE452 Dynamic Light”, July 2017.

Kompletní verze dokumentu v angličtině:

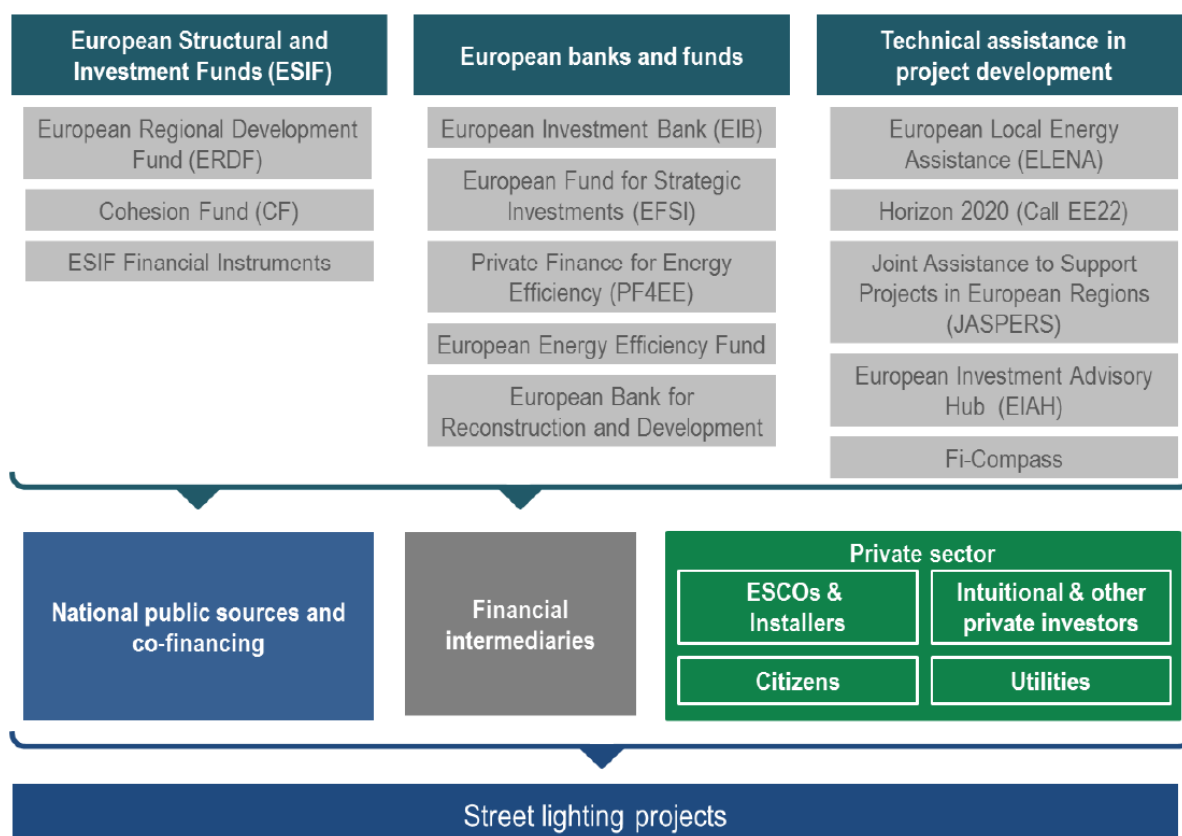
FUNDING SOURCES FOR ENERGY-EFFICIENT STREET LIGHTING IN CENTRAL EUROPE

Zdroje financování energeticky účinného osvětlení ve střední Evropě

Přestože modernizace veřejného osvětlení často snižuje spotřebu energie a provozní náklady jako takové, mnohé oblasti střední Evropy dosud nepřijaly téměř žádná opatření ke zlepšení infrastruktury veřejného osvětlení. Rozpočtová omezení vlastníků (zejména obce) jsou běžně uváděny jako důvod této nečinnosti. Zpráva zkoumá potenciální zdroje financování, které by mohly pokrýt náklady na instalaci energeticky efektivního veřejného osvětlení bez vyčerpání finančních zdrojů obcí. Níže uvedený obrázek poskytuje přehled zdrojů financování, které jsou blíže rozebrány ve zprávě. Zpráva se zaměřuje na země střední Evropy, konkrétně Rakousko, Chorvatsko, Česko, Německo, Maďarsko, Itálie, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Výzkum je jednou z částí projektu Dynamic Light, jehož cílem je podporovat dynamické, inteligentní a energeticky účinné veřejné osvětlení.

Evropské finanční zdroje

Evropské fondy a finanční instituce nabízejí značné finanční prostředky a technickou pomoc. Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) směřují své zdroje do členských států prostřednictvím operačních programů, které každá země navrhuje podle svých politických priorit. Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Fond soudržnosti (CF), které jsou zastřešeny ESIF, se týkají opatření v oblasti energetické účinnosti, včetně veřejného osvětlení. U některých zemí v této zprávě jsou uvedeny seznamy národních operačních programů týkajících se zvyšování energetické účinnosti ve městech.

Podpora EFRR a CF je nejčastěji poskytována formou grantů nebo půjček, avšak využívání inovativnějších finančních nástrojů je Evropskou komisí také výrazně podporováno. Finanční nástroje ESIF poskytují členským státům technickou pomoc s cílem snížit podíl grantového financování a přechod na jiné finanční nástroje (včetně úvěrů, vlastního kapitálu a záruk) s cílem mobilizovat soukromé investice.

Evropská investiční banka (EIB) označila financování energetické účinnosti za jednu ze svých priorit. Nabízí řadu nástrojů jak pro veřejný, tak pro soukromý sektor, včetně specializovaných úvěrů prostřednictvím místních finančních zprostředkovatelů nebo přímých rámcových půjček na podporu projektů. EIB rovněž spravuje a/nebo spolufinancuje několik fondů a programů, jako je Evropský fond pro strategické investice (EFSI), Soukromé finance pro energetickou účinnost (PP4EE) a Evropský fond pro energetickou účinnost (Eeef).

Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) má rozsáhlé zkušenosti s financováním projektů energetické účinnosti a projektů městské infrastruktury v transformujících se ekonomikách, a to i ve střední a východní Evropě, kde je v současné době aktivní v Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Slovensku a Slovinsku. EBRD směřuje svou podporu prostřednictvím úvěrů skrze místní komerční banky, které nakonec vyplácejí finanční prostředky projektům i ve veřejném osvětlení.

Technická pomoc financovaná EU pro vývoj projektů je k dispozici prostřednictvím Evropské místní energetické pomoci (ELENA), Společné pomoci při podpoře projektů v evropských regionech (JASPERS) a Pomoci při rozvoji projektů programu Horizont 2020 EE-22-2016-2017. Navíc Evropský investiční poradní systém (EIAH) a poradenská služba finančních nástrojů Fi-Compass poskytují poradenství, praktické know-how a vzdělávací nástroje.

Národní finanční zdroje

Každý členský stát spravuje a spolufinancuje více podpůrných programů založených na financování z prostředků ESIF. Mnoho zemí nabízí další možnosti podpory ze státního rozpočtu; tyto možnosti často zahrnují granty nebo půjčky s nízkou úrokovou sazbou a jsou poskytovány prostřednictvím národních fondů pro životní prostředí, národních rozvojových bank nebo jiných zprostředkovatelů. V některých zemích, jako je například Německo, vnitrostátní veřejné financování daleko přesahuje podporu z fondů EU. Krajské/regiónální autority často mají programy regionální podpory. V rámci zprávy jsou jednotlivé formy podpory blíže specifikovány.

Finanční zprostředkovatelé

Finanční zprostředkovatelé hrají zásadní roli při poskytování finančních prostředků na investice do energetické účinnosti. Jelikož cíle energetické účinnosti jsou na evropských a národních programech vysoké, mnoho komerčních bank vyčleňuje úvěrové prostředky a finanční produkty na financování opatření na energetickou účinnost - včetně veřejného osvětlení. Finanční instituce často spolufinancují zdroje národních a rozvojových bank (např. EIB, EBRD nebo EEEF), které těmto subjektům umožňují nabízet finance s nižšími úroky. V některých zemích, jako je například Maďarsko, kde je omezeno financování veřejného osvětlení z vnitrostátních fondů nebo fondů EU, představují nízkouročené úvěry hlavní zdroj financování obnovy veřejného osvětlení.

Soukromý sektor

K řešení projektů veřejného osvětlení lze také využít celou řadu soukromých zdrojů. Nejčastěji jsou využívány společnosti poskytující energetické služby případně dodavatelé energií, kteří mohou financovat investici, např. prostřednictvím projektů s garantovanou úsporou.

Další možností jsou programy povinné energetické účinnosti (EEOSs, Energy Efficiency Obligation Schemes), které fungují v jedenácti členských státech EU. EEOS je politický mechanismus, který vyžaduje, aby poskytovatelé energie a/nebo distributoři, na které se vztahuje systém, splnili určité cíle úspor energie prostřednictvím investic do způsobilých opatření pro energetickou účinnost u konečného uživatele. V závislosti na konkrétních opatřeních v daných zemích, může být i veřejné osvětlení způsobilým opatřením.

V neposlední řadě lze pro financování využít tzv. Crowdfunding. Crowdfunding je poměrně nová možnost financování a nejčastěji ji využívají mladé inovační společnosti a začínající podniky pro malé nebo střední

projekty. Zahrnuje získání finančních prostředků od velkého počtu jednotlivců nebo malých investorů prostřednictvím on-line platformy. Crowdfunding vytváří komunitu kolem projektu, kde se lidé mohou více angažovat a poskytnout užitečné pohledy a nápady na projekt. Mnoho komunitních nebo městských projektů stále více využívá tento nástroj.